

Parlamentul
Republicii Moldova

264-01 nr. *386*
10 octombrie 2024

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul de lege cu privire la exercitarea profesiei de psiholog (nr. 241 din 10.07.2024)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege nominalizat în titlu, prin prisma prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797/1996 și ale prevederilor Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, și expune următoarele considerente.

1. Observații de ordin general și procedural

1. Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către dna Liliana Grosu, deputată în Parlament, fapt ce corespunde prevederilor art. 73 din Constituție și art. 47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Prin natura reglementărilor propuse, proiectul de lege face parte din categoria legilor organice, astfel, domeniul dat ține de competența Parlamentului și este în concordanță cu prevederile art. 66 și art. 72 din Constituția Republicii Moldova.

3. Prezentul proiect de lege are ca obiect de reglementare instituirea unui cadru legal în domeniul sănătății referitor la asistența psihologică a cetățenilor, care cuprinde: modul de exercitare a profesiei de psiholog, drepturile, obligațiile acestora, principiile de exercitare a profesiei de psiholog, precum și modul de înființare a Colegiului Național al Psihologilor din Republica Moldova, în calitate de autoritate responsabilă de promovarea și apărarea drepturilor și intereselor persoanelor care exercită profesia de psiholog.

4. Potrivit art. 47 alin.(6) din Regulamentul Parlamentului, la proiectul de act normativ se anexează rezultatele expertizelor și cercetărilor efectuate în cadrul elaborării, precum și rezultatele consultării publice a proiectului.

5. Considerăm că, întru evitarea unor probleme de ordin juridic și procedural sunt necesare opiniile: Ministerului Sănătății, Ministerului Muncii și Protecției Sociale, Ministerului Educației și Cercetării, ca organe centrale de specialitate ale administrației publice, responsabile de realizarea politicii guvernamentale în domeniul reglementării protecției sociale, educației și ocrotirii sănătății.

Reieșind din faptul că pentru implementarea proiectului vizat vor fi necesare cheltuieli financiare suplimentare de la bugetul de stat, atenționăm că potrivit art. 131 alin.(4) din Constituție *"Orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și*

majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sunt acceptate de Guvern”.

II. Observații conceptuale

1. În partea ce ține de forma de organizare și funcționare a Colegiului Național al psihologilor din Republica Moldova, organizarea activității și statutul juridic al acestuia, evidențiem următoarele aspecte:

Exigențele ce se referă la regimul juridic aplicabil persoanelor juridice stabilite în Codul civil, nu recunosc un asemenea tip de societate profesională stabilite la **art. 18 alin. (1) lit. c)** din proiect, motiv pentru care sugerăm revizuirea acesteia.

În conformitate cu **art. 22** din proiect, Colegiul Național se organizează și funcționează ca *asociație profesională, apolitică, autonomă și independentă, cu patrimoniu și buget propriu*. Nota de fundamentare a proiectului de lege propune organizarea și funcționarea acestuia ca *instituție de drept public, finanțată din bugetul de stat* în limita alocațiilor bugetare aprobate prin legea bugetară anuală, iar din conținutul proiectului de act normativ se deduce, că această autoritate va fi constituită sub formă de asociație profesională. Având în vedere discrepanța evidentă între dispozițiile proiectului de lege (care prevăd organizarea Colegiului Național ca asociație profesională) și propunerea din nota de fundamentare (care sugerează o instituție de drept public), este imperativă o revizuire amănunțită.

În partea ce ține de statutul organelor profesionale, potrivit cadrului juridic național, dezvoltat și în jurisprudența Curții Constituționale - Hotărârea CC nr. 13/2015, se reține că „prin lege pot fi instituite organizații profesionale, investite cu competențele statului, care nu pot fi echivalate cu asociații obștești. Organele profesionale instituite prin lege nu pot fi considerate asociații în sensul dreptului la asociere, or, legislatorul le-a înzestrat cu statut de organizație profesională, atribuindu-le prerogative de interes public”.

Privitor la calitatea de membru al Colegiului Național, potrivit art. 16 alin. (4), persoana care a dobândit atestatul de liberă practică este înregistrată ca membru al Colegiului Național. Deci, se poate deduce, că psihologul, care a obținut atestatul, devine din start membru al Colegiului Național, deși calitatea de membru nu este obligatorie.

Colegiul Național își extinde de drept unele competențe asupra tuturor psihologilor (*a se vedea art. 23 din proiect: aprobă standardele de calitate ale serviciilor de asistență psihologică, aprobă competențele profesionale pe specializări și pe treptele de specializare, aprobă condițiile de acordare a dreptului de supervizare pentru psihologii specialiști și principali, aprobă norme de validare a metodelor și tehnicilor de evaluare și asistență psihologică, eliberează avizul pentru metodele și tehnicile de evaluare și asistență psihologică validate în Republica Moldova, controlează modul în care angajatorii respectă independența profesională a psihologului angajat cu statutul de salariat, etc*). După competențe, Colegiul este investit cu atribuții ce țin, în mod exclusiv, de competența statului, atribuții care pot fi delegate prin lege unui organ profesional cu statut de instituție publică, cu condiția de a nu substitui și dubla competențele organelor centrale de specialitate, care promovează politica în domeniul, în conformitate cu art. 107 din Constituție.

Atenționăm, că proiectul de lege instituie un statut juridic ambiguu pentru Colegiul Național cu atribuții excesive, care se intercalează cu atribuțiile organelor centrale de specialitate. În acest sens, cu titlu de exemplu, invocăm și alte organizații profesionale constituite prin lege, fără statut de persoană juridică de drept public, după cum urmează:

- Uniunea Avocaților, care potrivit Legii nr. 1260/2002 cu privire la avocatură, este organul de autoadministrare al avocaților, din care fac parte toți membrii barourilor din țară și este persoană juridică care are patrimoniu și buget propriu;

- Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești, care potrivit Legii nr. 113/2010 privind executorii judecătorești, este o asociație profesională necomercială cu personalitate juridică, patrimoniu și buget propriu, din care fac parte toți executorii judecătorești, aceasta fiind persoană juridică care activează în bază de statut aprobat de Congresul Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești;

- Camera Notarială - organizație profesională, cu personalitate juridică, cu patrimoniu și buget propriu, în conformitate cu Legea nr. 69/2016 cu privire la organizarea activității notarilor;

- Uniunea administratorilor autorizați - organizație profesională necomercială cu personalitate juridică, în condițiile Legii nr. 161/2014 cu privire la administratorii autorizați.

Prin prisma celor invocate, considerăm necesară revizuirea formei juridice de organizare și aducerea în concordanță a Notei de fundamentare cu prevederile propuse în proiect, or acestea descriu organizarea și funcționarea Colegiului Național în forme de organizare diferite.

2. Conținutul proiectului de lege propune un concept nou de organizare și funcționare a activității psihologului. În conformitate cu Clasificatorul ocupațiilor din Republica Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 208/2021, profesia de psiholog se încadrează în lista profesiilor din domeniul social. Conform *Cadrului național al calificărilor în învățământul superior*, domeniul de formare profesională „322 Psihologie” prezintă descrierea generală a domeniului și caracteristicile-cheie ale acestuia, descrierea calificării, ocupațiile tipice, finalitățile de studiu și competențele. Considerăm, că „atestarea” pentru confirmarea calificării și dobândirea dreptului de a exercita profesia de psiholog de liberă practică, poate afecta într-o anumită măsură procesul de învățământ, or atestarea în acest caz este un proces similar *actului permisiv*. Mai mult ca atât, diferențierea în cazul exercitării profesiei la forma de organizare a psihologului de liberă practică cu alți psihologi care își exercită activitatea în regim privat salarial, sau în domeniul public, comportă o oarecare inechitate și pune la îndoială calitățile profesionale ale psihologilor, care nu și-au dobândit dreptul de a activa cu liberă practică.

Menționăm, că actualmente, competențele psihologului sînt certificate prin diplomă, eliberată de Ministerul Educației și Cercetării, care atestă realizarea și finalizarea corespunzătoare a procesului de studiu și care îi permite realizarea profesiei.

Preocuparea de bază se referă la particularitățile exercitării profesiei de psiholog în instituțiile de învățământ, în autoritățile publice centrale sau locale, sau chiar în structurile private. În esență, psihologii care vor avea statut de funcționar public sau funcționar public cu statut special, nu vor avea posibilitatea legală să dobândească dreptul de liberă practică, deoarece legea specială care le reglementează activitatea funcționarilor publici interzice să desfășoare alte activități remunerate (a se vedea art. 25 din Legea nr. 158/2008 *cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public*; art. 53 din Legea nr. 288/2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne).

În acest context, afirmăm că condițiile suplimentare pentru exercitarea profesiei de psiholog sub altă formă de organizare, urmează a fi stabilite la etapa formării

continue sau specializărilor acestora, și nu la etapa obținerii dreptului de a presta servicii de asistență psihologică.

3. De altfel, semnalăm că soluțiile legislative propuse urmează a fi corelate cu legislația în vigoare în partea ce ține de organizarea activității psihologilor în Republica Moldova. Astfel, atenționăm că unele prevederi din proiect vor duce la necesitatea modificării unor acte normative în vederea exercitării profesiei de psiholog, cum ar fi: *Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public*, *Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar*, *Legea nr. 288/2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne*, în contextul în care art. 9 alin.(1) din proiect prevede că psihologii în sistemul public pot avea statut de funcționar public sau funcționar public cu statut special.

4. Referitor la modul de reglementare a regimului fiscal aplicabil psihologilor, reținem asupra necesității clarificării următoarelor aspecte. Ținând cont de faptul că, modul de exercitare a profesiei de psiholog se desfășoară în diferite moduri: sistem public, privat, atestare de liberă practică, iar formele de organizare a activității, de asemenea, diferă: cabinet individual, cabinet asociat, societate profesională, considerăm că urmează a se indica expres, căror categorii de subiecți ai impunerii fiscale se vor încadra psihologii, inclusiv metodele de evidență pentru fiecare formă de organizare. Aceasta va presupune, ulterior, și includerea în Codul fiscal a prevederilor referitoare la evidența și regimul fiscal al acestora, cu efectuarea modificărilor de rigoare.

III. Obiecții de ordin juridic și tehnico- legislativ

Cu titlu de recomandare redacțională, la **art. 1 și 2**, reieșind din faptul, că articolele conțin un singur alineat, decade necesitatea numerotării alineatului și se vor ajusta conform cerințelor structurale stipulate în *Legea nr. 100/2017*.

La **art. 4**, în denumire, pentru o coerență legislativă și întru respectarea art. 54 din *Legea nr. 100/2017*, cuvintele "*activitatea psihologului*", sugerăm a fi substituite cu cuvintele "*exercitarea profesiei de psiholog*". Această observație este valabilă și pentru partea introductivă a dispoziției art. 4, care se va reda în următoarea formulă: *În exercitarea activității profesionale ...*"și mai departe după textul propus.

De asemenea, se vor revedea principiile de bază în exercitarea activității psihologului, această observație rezidă din practica de elaborare a actelor normative, care enunță evitarea utilizării în exces a dispozițiilor generale. În acest sens, listarea unui șir de principii nu aduc plus valoare actului normativ și nu contribuie, în mod substanțial, la realizarea obiectivului legii. Este importantă evitarea principiilor declarative deoarece, din punct de vedere juridic, nu au efect normativ. Astfel, remarcăm că orice principiu introdus/propus la nivel de lege organică trebuie să conțină soluții legislative, care să asigure aplicabilitatea acestora.

Spre exemplu, dacă e să ne referim la principiul profesionalismului reglementat la lit. h), acesta se referă la comportamentul și atitudinea pe care un individ ar trebui să le manifeste în cadrul profesiei sale, pentru a asigura un nivel înalt de calitate etică în munca sa. Consecvent, acesta înglobează în sine aspecte precum - competența, cunoștințele, integritatea, responsabilitatea, etc. În această ordine de idei, analizând lista de principii enumerate la art. 4, propunem comasarea lit. a) și lit. h), deoarece ele redau în esență același principiu.

La Art. 5:

- la noțiunea „asistență psihologică”, este necesară clarificarea sensului cuvintelor „totalitatea demersurilor”, deoarece nu este clară semnificația acestora;

- la noțiunea „beneficiar de asistență psihologică”, pentru o coerență și uniformizare a terminologiei, cuvintele „serviciile unui psiholog” se vor substitui cu cuvintele „asistență psihologică”;

- noțiunea „psiholog cu drept de liberă practică”, din definirea acesteia se poate deduce, că psihologul poate deține una, două sau mai multe atestate de liberă practică, eliberate de către Colegiul Național. Totodată, din conținutul art. 16 alin.(9) din proiect, se prezumă, că atestatul de liberă practică se obține pentru una sau mai multe specializări conform art. 10 alin.(4). Pentru reper, propunem următoarea formulă:

” psiholog cu drept de liberă practică - psihologul care deține atestat de liberă practică, pentru una sau mai multe specializări, eliberat de către Colegiul Național, în condițiile prezentei legi; ”

- la noțiunea de „psihoterapie”, considerăm oportună dezvoltarea ”procedurii de ”restructurare a personalității” or, sensul de ”restructurare a personalității” vizează schimbări profunde în modul de gândire, în gestionarea emoțiilor și în comportamentele individului, în scopul de a reduce riscul de comportamente deviante și de a încuraja o conduită prosocială. Restructurarea personalității poate fi necesară atunci când anumite aspecte ale personalității individului contribuie la comportamente antisociale, infracționale sau care contravin legilor, prin urmare termenul de *restructurare a personalității* nu poate fi asociat la noțiunea de *psihoterapie* în general.

Deci, constatăm că acesta poate fi utilizat ca parte a unui *program de reabilitare* sau ca măsură impusă de instanțele de judecată pentru a preveni recidiva sau pentru a facilita reintegrarea socială a persoanelor care au comis infracțiuni.

Totodată, atenționăm că, noțiunea de ”*psihoterapie*” este deja definită în Legea nr. 114/2024 privind la sănătatea și bunăstarea mintală. Prin prisma acestui aspect, când această noțiune este prezentă în altă lege, având sens similar, considerăm oportun de a face trimitere la legea dată prin mențiunea: „*după cum este definită în Legea nr.114/2024 privind la sănătatea și bunăstarea mintală*”;

- la noțiunea ”raport de evaluare psihologică”, cuvintele ”de servicii” se vor exclude ca fiind de prisos;

- la noțiunea ”supervizor”, cuvintele ”*demonstrabilă ca psiholog specialist*” se vor revizui, pentru a reda cu exactitate sensul corect al termenului;

- noțiunile „beneficiar de asistență psihologică”, „competență profesională”, „servicii de asistență psihologică”, „specializare”, sugerăm să fie excluse din proiect, din motiv că definirea lor este inutilă sau folosirea termenilor vizați suscită dubii de interpretare.

La art. 6:

- alin.(2), lit. b) necesită a fi corelată cu prevederile Legii nr. 215/2016 cu privire la tineret, care încadrează tinerii în limitele de vîrstă cuprinse între 14-35 ani;

- alin.(2) lit.c), expunem că potrivit cadrului normativ aferent serviciilor sociale, medicale, comunitare, beneficiari ai:

- serviciilor sociale sunt categoriile de persoane care se încadrează conform criteriilor în mai multe programe de susținere socială (programul de reducere a vulnerabilității energetice, serviciile sociale pentru familie/persoane defavorizate (programul de ajutor social, cantinele de ajutor social, serviciul social de suport

monetar adresat familiilor/persoanelor defavorizate), servicii sociale pentru copii, servicii sociale pentru persoanele cu dizabilități, etc.) stabilite în Legea nr. 123/2010 cu privire la serviciile sociale;

- serviciilor medicale, potrivit art. 4 din Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, sunt persoanele fizice obligate prin lege să își asigure riscul propriu de a se îmbolnăvi; categoriile de persoane neangajate cu domiciliul în Republica Moldova și aflate la evidența instituțiilor abilitate ale Republicii Moldova, specificate la art. 4 alin.(4) din Legea nr. 1585/1998, pentru care Guvernul are calitatea de asigurat și persoanele obligate prin lege să se asigure în mod individual.

- în partea ce ține de serviciile comunitare, acestea sunt identificate în Legea nr. 114/2024 privind sănătatea și bunăstarea mintală și sunt definite ca *instituție medico-socială publică sau privată ori subdiviziune a unei instituții medico-sanitare publice care oferă persoanelor cu probleme de sănătate mintală asistență medicală consultativă de evaluare, prevenire și depistare precoce, reabilitare psihosocială în vederea incluziunii socioprofesionale și familiale a acestora, suport și mediere în relațiile cu familia și comunitatea*. Iar beneficiari ai acestor servicii, potrivit legii vizate, sunt persoanele cu probleme de sănătate mintală.

În acest sens, considerăm necesară revizuirea subiecților legii, pentru redarea expresă a categoriilor care sunt în drept să beneficieze de asistența psihologică garantată de stat. În această ordine de idei, considerăm oportună prezentarea opiniei ministerului de resort, întru acoperirea serviciilor garantate de stat;

- alin.(2) lit e), reținem că termenul de „sinistrați” este utilizat în art. 7 din Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război. Respectiv, această categorie trebuie păstrată. Cît privește „victimele în situații excepționale”, deoarece nu se includ în această categorie, vor trebui redat separat;

- alin.(4), având în vedere că art. 6 reglementează „*asistența psihologică*”, iar „*serviciile psihologice*” se înglobează în „*asistența psihologică*”, se recomandă substituirea cuvintelor „*serviciile psihologice*” cu cuvintele „*asistența psihologică*”;

- alin.(5), considerăm că reglementarea „*atribuțiilor în domeniul reglementării profesiei de psiholog*” pentru autoritățile publice centrale și locale, urmează a fi încadrată într-un articol separat, cu consultarea prealabilă a autorităților vizate, deoarece nu țin de obiectul articolului dat.

Art. 7:

- se va revizui sub aspectul obiecției de modificare a titlului articolului, în scopul conferirii unei clarități obiectului de reglementare al articolului dat.

Pentru referință, propunem următoarea redacție:

„*Condițiile de exercitare a profesiei de psiholog*”;

- în ceea ce ține de condițiile ce urmează a fi întrunite de către persoană pentru exercitarea profesiei de psiholog, considerăm necesară indicarea expresă, dacă condițiile impuse sunt cumulative sau este suficient să fie întrunite doar condițiile de la alin.(1) lit. a) și c) sau corespunzător lit. b) și c);

- lit. d) alin.(1), în esență nu reprezintă o condiție de exercitare a profesiei, ci mai degrabă un drept al psihologului sau o cerință pentru menținerea/îmbunătățirea activității, de aceea sugerăm excluderea acesteia, pe motiv că nu se încadrează în obiectul de reglementare al alineatului/articolului respectiv;

- referitor la condițiile de formare profesională pentru exercitarea profesiei de psiholog reglementate la alin.(2), expunem că art. 11 instituie norme privitoare la

formarea profesională a psihologului, iar prevederile de la alin.(2) lit. a) și b) se vor încadra în conținutul art. 11, pentru care motiv recomandăm excluderea alin. (2) cu transferarea prevederilor propuse spre instituire la art. 11.

La art.8:

- în alin.(2) și (3), se va concretiza autoritatea responsabilă care poate să solicite rapoarte de evaluare psihologică și în ce condiții nu este necesar acordul beneficiarului de asistență psihologică sau al reprezentantului legal. În caz contrar, prevederea este în contradicție cu art. 13 din proiect, care stabilește drepturile beneficiarilor de asistență psihologică. Suplimentar celor enunțate, la alin.(4) este imperativ a se indica expres situațiile în care psihologul, potrivit legii, este obligat să prezinte raportul de evaluare psihologică fără acordul beneficiarului de asistență psihologică/reprezentantului legal.

La art. 9:

- cu titlu de recomandare de ordin redacțional, propunem substituirea termenului "sistem" cu "sector" ca fiind un termen consacrat juridic. De altfel, alin. (2) al acestui articol utilizează termenii „sector public” și „sector privat”. Obiecția este valabilă pentru tot cuprinsul proiectului de lege;

- alin.(3), enunțăm necesitatea excluderii cuvântului "trebuie" de la debutul normei, pentru redarea conținutului în stilul normativ dispozitiv.

La art. 10, se atestă o neclaritate referitoare la atestarea profesională a psihologilor, conținutul articolului redă asupra atestării ca "*formare profesională continuă*" periodică (cel puțin 5 ani) obligatorie pentru toți psihologii (indiferent de sectorul de activitate). Totodată, norma prevede că psihologii din sectorul privat vor fi atestați profesional de către Colegiul Național, iar cei din sectorul public - în baza reglementărilor sectoriale. În același timp, privitor la modul de exercitare a profesiei de psiholog, la art. 9 alin.(2) se concretizează, că exercitarea acestei profesii poate fi realizată concomitent în sectorul public și sectorul privat. În această situație, norma presupune o dublă interpretare, în partea ce ține de atestarea profesională a psihologilor, adică se impune dublarea procedurii de atestare, atât conform reglementărilor sectoriale, cât și conform standardelor stabilite de Colegiul Național.

Suplimentar, în partea ce ține de periodicitatea atestării, termenul de 5 ani pentru atestarea de liberă practică, stipulat la alin.(1), este diferit de cel stipulat la art. 16 alin.(7), care stabilește condiția unei experiențe cumulate de 10 ani pentru a fi atestat de liberă practică. Cât privește specializările menționate la alin.(4) lit. a)-k,) acestea urmează a fi coroborate cu domeniile acreditate de ministerul de resort, or dacă e să ne referim la atestarea psihologilor din sistemul public, reglementările sectoriale stabilesc mecanisme și proceduri diferite de evaluare. Obiecția este valabilă și pentru alin.(5), care stabilește treptele de specializare a psihologilor, sau crearea unor trepte de specializare presupune modificarea cadrului normativ privind salarizarea în sectorul bugetar. Alin.(10) urmează a se revizui corespunzător, prin prisma observațiilor menționate mai sus, or atribuirea aprobării criteriilor de către Colegiul Național pentru psihologii angajați în sectorul public contravine prevederilor în vigoare (Legea nr. 158/2008; Legea nr. 270/2018; Legea nr. 288/2016; Legea nr. 300/2017; Legea nr. 264/2005; etc.).

Art. 11:

- alin. (7), referitor la furnizorii de formare profesională în domeniul psihologiei, expunem că reieșind din definiția oferită la art. 5 din proiect, furnizorii de formare profesională în domeniul psihologiei sunt: *entități sau organizații specializate în oferirea instruirii inițiale și continuă a psihologilor în baza unor programe de formare*

profesională autorizate și acreditate de către Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare. Din definiția noțiunii deducem, că aceasta încorporează în esență și instituțiile de învățământ superior și/sau instituțiile de formare profesională continuă. Prin urmare, este o dublare de reglementare a alin. (7) în raport cu definiția invocată. Întrucât acest alineat specifică categoriile de furnizori de formare profesională, considerăm că noțiunea respectivă urmează a fi exclusă.

În același timp, considerăm că acest alineat reglementează lacunar *procedura de înregistrare* pentru furnizorii de formare profesională continuă în Registrul furnizorilor de formare profesională pentru psihologi, și *procedura de avizare* a furnizorului de metode și tehnici de evaluare și asistență psihologică. În acest sens, considerăm necesară dezvoltarea acestora.

La art. 12:

- alin.(1) lit. b), referitor la recunoașterea statutului profesional de către autorități și instituții publice, constatăm necesar clarificarea aspectului de recunoaștere, or în viziunea noastră, norma comportă mai mult un aspect formal. Însăși reglementarea profesiei, oferirea cadrului legal în care să activeze reprezentanții unei profesii, constituie *de iure* – recunoașterea statutului profesional, prin urmare, considerăm necesară excluderea propoziției, deoarece nu comportă un caracter normativ;

- alin.(3) lit. j), obligația de înregistrare în Registrul unic al Psihologilor se regăsește în proiect deja și este o condiție reglementată la art. 9 alin.(3), care stabilește modul de exercitare a profesiei de psiholog. Mai mult ca atât, menționăm că art. 15 din proiect reglementează statutul și forma Registrului unic, fapt pentru care, decade necesitatea menționării înregistrării în obligațiile psihologului.

Suplimentar, după cum se propune la alin. (4), acest Registru va fi un document public, fiind actualizat permanent și pus la dispoziția beneficiarilor de asistență psihologică prin intermediul mijloacelor electronice. Totodată, alin. (2) al aceluiași articol propune, că înregistrarea psihologilor va putea fi suspendată sau anulată la cererea psihologului. Adică, dacă la suspendare și anulare va fi necesară cererea psihologului, atunci este cazul, că și înregistrarea psihologului să fie făcută la cererea acestuia. A se vedea, în acest sens, art. 24 alin. (6) lit. e) din proiect, potrivit căruia, membrii Colegiului Național au dreptul să fie înregistrați în Registrul psihologilor;

- în vederea excluderii unei norme incerte, la alin.(3) partea dispozitivă se va reformula redacțional, fiind expusă succint sub forma de "*obligațiile psihologului*", or formula propusă reflectă incertitudine asupra apartenenței obligațiilor redacte.

La art. 13:

- alin.(1) lit a), este dificil de înțeles sensul „*exprimării consimțământului reprezentantului judecătoresc cu privire la acceptul serviciilor de asistență psihologică*;

- în partea ce ține de furnizarea serviciilor de asistență psihologică beneficiarilor, reglementate la alin.(1) lit. c), expunem necesitatea examinării detaliate a categoriilor de subiecți pentru care nu va fi necesară prezența consimțământului reprezentanților legali pentru acordarea asistenței. Acestea urmează a fi analizate și coroborate cu categoriile de subiecți prevăzuți la art. 6 alin.(2) din proiect.

La art. 14, incompatibilitatea descrisă la alin.(1) lit. b) nu se încadrează și nu cuprinde de fapt o incompatibilitate, ci mai degrabă o interdicție pentru psihologi. Suplimentar, reținem că folosirea cunoștințelor psihologice în defavoarea sănătății mintale sau cu scop ilegal se încadrează în categoria unei infracțiuni și este pasibilă de

a fi sancționată în conformitate cu Codul penal (*a se vedea Capitolul II din Partea specială "Infrațiuni contra vieții și sănătății persoanei"*).

La art. 15:

- alin. (1) și (4), constatăm o contradicție redacțională în partea ce ține de Registrul unic al psihologilor. La alin.(1) acesta este definit ca o resursă informațională specializată, iar la art. (4) este definit ca un document public, fapt care creează confuzie. Cu titlu de recomandare, pentru o coerență sporită, recomandăm revizuirea normei și completarea acesteia cu date relevante în partea ce ține de forma Registrului vizat. Potrivit Legii cu privire la registre nr. 71/2007, noțiunea de *Registru* este definită ca *"totalitatea informațiilor documentate ținute în sisteme informaționale automatizate, organizată în conformitate cu cerințele stabilite și cu legea"*, constatăm că cerințele necesare lipsesc. Se recomandă includerea unor cerințe minime, spre exemplu: datele de identificare, denumirea, forma de organizare a activității, adresa sediului, alte date relevante activității;

- alin.(2) lit. b), din perspectiva ajustării terminologiei, cuvintele *"instanță de drept"* se vor substitui cu *"instanță de judecată"*, iar în partea ce ține de noțiunile *"sentință"* și *"măsură disciplinară"* se vor substitui cu cuvintele *"hotărâre judecătorească"* și respectiv *"decizie"*;

- alin.(5), urmează a fi exclus ca fiind de prisos, deoarece Legea nr. 71/2007, la art. 19 alin.(3) reglementează expres limba în care se țin Registrele, repetiția fiind inutilă;

- referitor la cazurile de suspendare sau eliminare din Registrul unic al psihologilor reglementate la alin. (2), atenționăm despre necesitatea concretizării acestora, or efectul juridic al eliminării și suspendării este diferit și sunt dictate de un aspect temporar sau definitiv, eliminarea presupune o interdicție de a desfășura activitatea de psiholog, iar suspendarea presupune întreruperea pentru o anumită perioadă de timp a activității cu posibilitatea de a fi reluată ulterior. De altfel, se va concretiza care sunt condițiile de retragere de către Colegiul Național a atestatului de liberă practică.

La art. 16:

- alin.(2), norma privind dobândirea dreptului de liberă practică se va completa cu referința (norma de trimitere) la condițiile de exercitare a activității de psiholog.

- la alin.(5) lit. b) și c), cuvântul *"dovedite"* se va substitui cu sintagma *"confirmate documentar"*, la forma gramaticală corespunzătoare demonstrării experienței profesionale or practicii supravegheate de psiholog;

- alin.(8), lit. b) se va exclude, deoarece potrivit lit. a) de la același alineat, dosarul urmează a fi întocmit în conformitate cu *Procedura de atestare, acreditare și certificare, aprobate de Colegiul Național*;

- alin. (11) dublează prevederea de la art. 10 alin.(1). În plus, alin. (2) și (3) al art. 10 conțin reglementări distincte pentru atestarea profesională a psihologilor din sistemul public și cel privat, specificând că pentru cel public, atestarea se va realiza în baza reglementărilor sectoriale, iar pentru sectorul privat – de către Colegiul Național, pe când alin. (11) al art. 16 propune, ca, în general, atestarea să fie efectuată conform reglementărilor Colegiului Național. Se observă o neconcordanță între aceste reglementări, pentru care motiv urmează a fi corelate;

- alin.(12) nu face parte din obiectul de reglementare al acestui articol, respectiv se propune excluderea și încadrarea lui în art. 10 alin.(5) care reglementează treptele de specializare în exercitarea profesiei de psiholog. În aceeași ordine de idei, este important

de a se completa alineatul vizat cu prevederi ce țin de organul/instituția/autoritatea competentă în revizuirea specializărilor și treptelor de specializare.

- la alin.(5), acțiunea de evidență a cabinetelor individuale, cabinetelor asociate și a societăților profesionale, realizată de Colegiul Național comportă incertitudine și are o abordare lacunară (prevedere regăsită și la art. 23 alin.(1) lit. h) din proiect). Considerăm necesar dezvoltarea atribuției în sensul concretizării procedurii de evidență, adică va avea atribuție doar de informare despre numărul acestora despre formele de organizare, numărul de psihologi care activează în aceste cabinete, or, ca proces amplu de organizare a datelor, structurare, arhivare, verificare;

- la alin.(6), referința la „alte acte normative care reglementează activitatea psihologului” se va exclude ca fiind de prisos.

Art. 22:

- alin.(2), considerăm eronat exprimarea că Colegiul reprezintă, promovează și apără drepturile și interesele profesiei de psiholog, ci mai degrabă a membrilor Colegiului Național care își exercită activitatea pe teritoriul Republicii Moldova ;

- la alin.(3), concretizarea, precum că Colegiul Național își desfășoară activitatea pe tot teritoriul Republicii Moldova este inutilă, or aplicabilitatea legilor în genere nu poate fi condiționată de o anumită regiune (spre ex: nord sud, centru), ori raion.

Pentru coerență mai sporită, recomandăm comasarea alin.(1) (4) și (5) în următoarea redacție:

” Colegiul Național este o asociație profesională necomercială, înființată în temeiul prezentei legi, cu personalitate juridică, cu patrimoniu și buget propriu, din care fac parte psihologii din Republica Moldova. Colegiul Național își are sediul în municipiul Chișinău. ”

- la alin.(8) și (9), atragem atenția că în conformitate cu art. 290 din Codul civil noțiunea de „filială” se utilizează doar în ceea ce privește persoanele juridice cu scop lucrativ, aceasta fiind o entitate distinctă cu personalitate juridică care este controlată de o altă persoană juridică, împreună fiind parte a unui grup de persoane juridice. În acest sens, se va revizui organizarea teritorială a Colegiului Național.

Art. 23:

- la alin. (1):

- lit. c) și d), subliniem necesitatea expunerii clare a ceea ce semnifică procedura de *atestare, acreditare și certificare* a psihologilor cu drept de liberă practică. Astfel, se va preciza care din aceste etape este obligatorie pentru a putea exercita profesia de psiholog. Totodată, se vor delimita/se vor stabili clar criteriile și condițiile pentru obținerea dreptului de a exercita profesia de psiholog, atribuțiile *”autorităților”* ce au funcția de a acredita/ atesta/certifica, precum și se va concretiza când este necesară autorizarea și/sau acreditarea.

Adițional, considerăm oportun reglementarea unei proceduri de evaluare a prestatorilor de servicii de asistență psihologică întru oferirea unor servicii de calitate beneficiarilor de asistență psihologică;

- lit. b), c), f), expunem necesitatea revizuirii conceptuale în partea ce ține de atribuțiile de: aprobare a standardelor de calitate ale serviciilor de asistență psihologică, standardelor generale de atestare, procedurii de recunoaștere și de acreditare a furnizorilor de formare profesională, etc. În opinia noastră, atribuirea sau împuternicirea unui subiect de drept privat cu atribuții de genul dat poate fi permisă cu

anumite limite legale în coroborare cu autoritatea publică centrală, pentru a se evita excesul de atribuții;

- lit. g), pentru concretizare redacțională, în partea ce ține de atribuția Colegiului Național de atestare, suspendare de retragere a dreptului de liberă practică al psihologilor, constatăm necesitatea coroborării și uniformizării cu prevederile textului proiectului, deoarece art. 15 stabilește retragerea sau suspendarea atestatului de liberă practică ca condiție a suspendării sau eliminării din Registrul unic. Necesitatea concretizării rezidă din aspectele procedurale și diferenței procedurale între atestarea/retragerea/suspendarea dreptului de liberă practică și suspendarea/retragerea atestatului de liberă practică;

- alin. (2):

- lit. c), referitor la activitățile care le poate desfășura Colegiul Național incluse la lit. c), cu titlu de recomandare relevăm că „*solicitarea și primirea mijloacelor financiare din țară sau de peste hotare, inclusiv fonduri publice*”, se încadrează mai mult ca un drept al Colegiului Național;

- lit. c) și g), stabilesc că Colegiul Național solicită și primește mijloace financiare și materiale din țară sau de peste hotare, inclusiv *fonduri publice* și creează întreprinderi și alte organizații cu drept de persoană juridică. Consecvent, **art. 31** alin. (1) lit. h) statuează că, una din sursele de finanțare ale Colegiului Național, sunt *subvențiile de la bugetul de stat*. Atenționăm, că prevederile propuse contravin cadrului normativ în domeniul finanțelor publice.

Astfel, art. 42 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014 stabilește că, finanțarea cheltuielilor de la bugetul de stat se efectuează prin intermediul autorităților/instituțiilor bugetare. Legea vizată nu utilizează noțiunea de „*fonduri publice*”, care este utilizată în proiectul de lege, iar în sensul Clasificației bugetare, aprobată prin Ordinul ministrului finanțelor nr. 208/2015, *subvențiile* sunt plățile curente achitate entităților producătoare sau prestatoare de servicii, cu scopul de a influența procesul de producere sau prețurile de livrare.

În această ordine de idei, considerăm necesară revizuirea formulărilor propuse pentru a fi în concordanță cu prevederile menționate.

Art. 24:

Deși calitatea de membru al Colegiului se obține liber (în conformitate cu art. 24 alin.(1) *poate deveni membru al Colegiului Național orice psiholog din Republica Moldova*), există incertitudine la aplicarea art. 16 alin. (4), potrivit căreia, „*persoana care a dobândit atestatul de liberă practică este înregistrată ca membru al Colegiului Național*”. În condițiile prevederilor art. 16, acest fapt poate fi tratat precum că calitatea de membru al Colegiului este obligatorie. În plus, la art. 24 alin. (4), se propune ca candidatura viitorului membru al Colegiului Național, precum și retragerea din rândurile sale, să fie discutate la ședința Biroului Executiv.. Pe de o parte, se poate crea impresia obținerii benevole a calității de membru, iar pe de altă parte, după obținerea atestatului, psihologul imediat este înregistrat ca membru al Colegiului Național. Deoarece există o incertitudine de reglementări, se impune o concretizare în acest sens.

În partea ce ține de aplicarea sancțiunilor disciplinare membrilor săi nu doar pentru activitatea în cadrul Colegiului (ex. *retragere a calității de membru*), ci și pentru exercitarea profesiei de psiholog prin aplicarea următoarelor sancțiuni: avertizare, muștrare, suspendarea activității de psiholog/psihoterapeut pe o perioadă determinată de la 1 la 12 luni, atenționăm că din moment ce calitatea de membru în cadrul Colegiului

Național nu este obligatorie, care urmează să opereze de drept prin efectul legii, nu pot fi aplicate sancțiuni disciplinare ce țin de exercitarea profesiei, la fel cum nu pot fi aplicate nici de organizațiile instituite pe principii benevole.

De asemenea, este de menționat, că activitatea psihologului cu statut de salariat în domeniul privat ori public este reglementată de legislația muncii, or legislația sectorială din domeniul de activitate, prin încheierea contractului individual de muncă cu angajatorul (instituție privată sau publică). Având în vedere regula potrivit căreia cel ce angajează/numește în funcție este în drept și să elibereze/destituie din funcție, stimuleze sau sancționeze, se impune o delimitare clară a competențelor între angajator și *organul profesional*, în special, în ceea ce privește imputarea *răspunderii disciplinare a psihologului* sau este incident principiul legalității sancțiunii.

La **art. 26** alin.(4)

- lit. h), sugerăm substituirea cuvintelor ” *bugetul de venituri și cheltuieli*” cu cuvintele ”*bugetul anual și execuția bugetară anuală*” ;

- lit. i) se va revizui prin prisma prevederilor art. 10 din Legea nr. 173/1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale și a prevederilor art. 6 din Legea nr. 100/2017;

- lit. k), considerăm necesară reformularea atribuției ” *aprobă tranzacțiile de proporții ale Colegiului Național*” și propunem utilizarea termenilor de: ”*gestionare a mijloacelor financiare ale Colegiului Național*”, deoarece gestionarea bugetului se referă la un proces amplu care implică: planificarea, alocarea, utilizarea și controlarea executării acestuia.

Este important, ca procesele să fie reglementate în actul normativ de bază pentru asigurarea eficienței resurselor financiare. Observăm că, textul proiectului de lege nu conține norme care să prevadă:

- organul care va elabora proiectul bugetului Colegiului Național, care în opinia noastră potrivit atribuțiilor instituite aparține Biroului executiv (art. 28 alin. (5) din proiect);

- structura responsabilă de monitorizarea și evaluarea utilizării resurselor financiare, care în raport cu atribuțiile conferite aparține comisiei de cenzori din cadrul Colegiului Național.

În partea ce ține de regimul de impunere fiscală reglementat în proiect, ținem să menționăm prevederile Codului fiscal, care la Capitolele 10¹ – 10³ reglementează regimurile fiscale (specifice) a: persoanelor fizice ce desfășoară activități independente, impozitarea persoanelor care desfășoară activitate profesională în sectorul justiției și în domeniul sănătății și a persoanelor fizice care desfășoară activități în domeniul achizițiilor de produse din fitotehnie și/sau horticultură și/sau obiecte ale regnului vegetal. Activitatea de liberă practică nu se regăsește în regimurile fiscale menționate, prin urmare se va stabili expres care regim fiscal va fi atribuit activității respective, cu completările de rigoare a Codului fiscal.

La **art. 30:**

- alin.(1), pentru a conferi normei un caracter dispozitiv, recomandăm următoarea redacție:

”(1) Comisia de cenzori este creată de către Congres, pentru verificarea activității economico-financiare a Colegiului Național și este formată din (se va indica expres numărul de membri) membri.”

Referitor la termenul mandatului indicat la acest alineat, considerăm necesar excluderea acestuia pentru a evita repetiția, deoarece prevederea este inclusă la art. 25 alin.(2).

În partea ce ține de membrii Comisiei de cenzori și interdicțiile reglementate la alin.(2), expunem că reieșind din rolul acesteia propus în proiectul de lege *"exercitarea controlului asupra gestiunii Colegiului Național și a activității Președintelui"*, reținem că conceptual este impropriu ca membrii din componența acesteia să facă parte din organele colegiale ale Colegiului Național. Astfel, se va indica expres, că *"Membrul comisiei de cenzori nu poate fi membru al unor alte organe colegiale ale Colegiului Național"*.

Cu privire la activitatea Comisiei de cenzori, considerăm necesar indicarea expresă a periodicității efectuării controlului "ordinar", precum și reglementării posibilității efectuării unor controale "extraordinare" la solicitarea organelor de lucru ale Colegiului.

Art. 32, referitor la prevederile acestui articol, ținem să precizăm, că instituirea zilelor de sărbătoare în Republica Moldova sunt reglementate în Hotărârea Parlamentului nr. 433/1990 cu privire la zilele comemorative, zilele de sărbătoare și la zilele de odihnă în Republica Moldova. În conformitate cu hotărârea vizată și întru satisfacerea doleanțelor unor categorii de salariați/cetățeni, Guvernul poate institui sărbători profesionale prin hotărâre de Guvern. Prin urmare, propunem excluderea prevederii respective din proiectul de lege, ca fiind de prisos, de altfel, sărbătoarea profesională a psihologului se va institui ulterior prin hotărâre de Guvern.

La **art. 33**, pentru o coerență sporită, actul normativ va conține enumerarea (exhaustivă sau orientativă) a faptelor care constituie abateri disciplinare. Cu titlu de exemplu, sunt considerate abateri disciplinare, în cazul executorului judecătoresc, următoarele fapte enumerate orientativ în Legea nr. 113/2010 privind executorii judecătorești:

- a) *nerespectarea secretului profesional;*
- b) *încălcare gravă sau sistematică a obligațiilor profesionale stabilite de lege;*
- c) *încălcarea modului și a termenelor de comunicare a actelor întocmite de executorul judecătoresc părților în procedura de executare și/sau reprezentanților acestora, neacordarea posibilității de a lua cunoștință sau de a efectua copii de pe materialele din dosarul de executare;*
- d) *încălcarea standardelor profesionale, constatată prin raportul auditului conformității cu standardele profesionale;*
- e) *săvârșirea unor fapte care aduc atingere onoarei, probității profesionale ori bunelor moravuri;*
- f) *tergiversarea sistematică sau neglijența gravă în efectuarea lucrărilor legate de procedura de executare;*
- g) *încălcarea, din motive imputabile executorului judecătoresc, a termenului de îndeplinire a acțiunilor procedurale sau refuzul nemotivat de a efectua acte de executare;*
- h) *încălcarea modului de evidență, pregătire și păstrare a arhivei;*
- i) *încălcarea gravă a Codului de etică;.. etc. "*

Exemple similare pot fi și prevederile de la art. 44 din Legea nr. 121/2020 privind organizarea și exercitarea profesiei de medic veterinar, în opinia noastră, o astfel de soluție legală, enumerarea exhaustivă (limitativă) a abaterilor disciplinare comportă caracter educativ și are ca scop apărarea ordinii disciplinare, dezvoltarea spiritului de

răspunde pentru îndeplinirea conștiințioasă a îndatoririlor profesionale și respectarea normelor de etică, precum și prevenirea producerii unor acte de indisciplină.

Totodată, ținem să precizăm că reieșind din activitatea specifică a profesiei de psiholog, acțiunile/inacțiunile/daunele acestora pot avea efecte pe termen îndelungat asupra beneficiarilor de asistență psihologică, prin urmare se impune și *reglementarea termenelor de prescripție pentru tragerea la răspunderea disciplinară a psihologului*.

Aspectul procedural privind răspunderea disciplinară a psihologului, conține mai multe deficiențe redacționale în partea ce ține de modul cum a fost reglementată procedura.

Inițial, propunerea privind revizuirea actualei redacții a alin.(1), *"Încălcarea prevederilor prezentei legi, ale altor acte normative ce reglementează activitatea de psiholog"* este neclară, având în vedere gradul mare de generalitate al textului și nu oferă suficiente repere pentru ca destinatarii acestora să înțeleagă sensul lor și să poată, în mod rezonabil, să-și conformeze conduita cunoscând consecințele juridice ale faptelor sale;

- atragem atenția asupra formulelor: *"temeiuri suficiente"*, *"materiale necesare"*, *"decizii obiective"*. Din punct de vedere al respectării normelor de tehnică legislativă, actele normative trebuie redactate într-un limbaj și stil juridic specific normativ, concis, clar și precis care să excludă orice echivoc. Prin urmare, recomandăm concretizarea *temeiurilor* în baza cărora Comisia va dispune efectuarea controlului, și ce *"materiale necesare"* poate solicita Comisia de etică și deontologie. De altfel, pentru păstrarea caracterului normativ, dispozitiv al normei se va exclude cuvântul *"obiective"* de la art. 33 alin.(3), or decizia aprobată de Comisie nu poate avea și caracter subiectiv.

Suplimentar, la alin.(4) pentru a reda normei un caracter dispozitiv, formularea *"se adevăresc unele abateri"* se va substitui cu formula *"se constată unele abateri"*.

În partea ce ține de prevederea dispunerii de efectuare a unui control de către Comisie, atenționăm că proiectul de lege nu cuprinde atribuțiile comisiei respective, suplimentar, nu este clar în ce constă controlul dat. Astfel, reieșind din efectele care pot surveni în urma controlului (*intentarea procedurii disciplinare, aplicarea sancțiunilor disciplinare*), considerăm necesar completarea lacunei de drept, cu indicarea expresă a atribuțiilor comisiilor din cadrul Colegiului și respectiv, a dezvoltării procedurii de control.

La art. 34:

- urmează să fie indicat expres subiectul vizat în aceste raporturi juridice. Or, potrivit proiectului de lege, noțiunea de *psihoterapeut* este o specializare realizată de psihologi sau medici psihiatri, respectiv pentru a nu admite interpretări abuzive, cuvântul *"psihoterapeut"* se va exclude ca fiind de prisos.

Un alt aspect, important care urmează a fi analizat la subiectul sancțiunilor din proiectul de lege, în raport comparat cu alte activități similare, ar fi institutul *amenzii*. Precizăm, că cadrul normativ național care reglementează activitatea profesiunilor independente, în forme similare de organizare, prevăd sancțiuni pecuniare pentru unele fapte/abateri.

La art. 35:

- Cu titlu de obiecție de ordin redacțional, la alin.(2) lit. c), în partea ce ține de derogările propuse în proiect, menționăm că potrivit rigorilor de tehnică legislativă, formulele derogatorii sunt caracterizate prin caracterul specific, determinat, cu

utilizarea textului *"prin derogare de la..."* cu menționarea reglementării de la care se face derogarea (articol, alineat).

Referitor la modul de convocare a Congresului Colegiului Național, constatăm necesară revizuirea prin prisma desemnării și determinării autorității administrației centrale de specialitate cu atribuții în domeniu care urmează să formeze o comisie specială pentru pregătirea și convocarea primei convocări a organului suprem de conducere al Colegiului Național, să stabilească un termen-limită pentru convocarea acestui organ, precum și să precizeze cine va prezida prima ședință a Congresului.

Dispozițiile de la alin.(2) lit a) și alin.(4), în opinia noastră, comportă un caracter contradictoriu și repetitiv. Norma de la alin.(2) lit. a) prevede că Guvernul va prezenta propuneri Parlamentului privind aducerea actelor normative în concordanță cu proiectul de lege în termen de 6 luni de la publicare, iar la alin.(4) termenul de aducere în concordanță a actelor sale normative este de 12 luni.

Relevăm, că prin norma de la alin. (2) lit. a) s-a avut în vedere faptul, că Guvernul va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în concordanță cu legea. De aceea, este necesar a se face o substituie a textului, după cum urmează:

„a) va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în concordanță cu prezenta lege”.

- Suplimentar, enunțăm că potrivit art. 48 alin. (3) din Legea nr. 100/2017, în dispozițiile tranzitorii se indică, după caz, perioada de tranziție necesară implementării dispozițiilor actului normativ și perioada necesară pentru aducerea legislației în conformitate cu noile norme juridice.

Astfel, după esență, alin. (2)-(4) se referă la dispoziții tranzitorii, de aceea, urmează ca denumirea Capitolului VII și a art. 35 să fie redată astfel: „Dispoziții finale și tranzitorii”.

Obiecție de ordin general:

- pe parcursul textului se vor revedea expresiile *„în conformitate cu legislația națională”* și *„în conformitate cu legislația în vigoare”*, fără a face trimitere la un act normativ concret, acestea fiind în dezacord cu principiile accesibilității și previzibilității normelor juridice;

- pentru o îmbunătățire a calității actului normativ, expunem necesitatea completării dispozițiilor finale și tranzitorii cu o normă care va conține lista actelor normative care urmează a fi aprobate întru exercitarea profesiei, totodată, din textul proiectului referințele *„aprobat de Colegiul Național”* se vor exclude ca fiind de prisos.

În concluzie, reieșind din faptul, că proiectul de lege propus spre examinare conține mai multe elemente contradicții în partea ce ține de conceptul acestuia, de existența unor neconcordanțe între reglementările proiectului de lege, precum și obiecții de tehnică legislativă, recomandăm autorului revizuirea integrală a proiectului de lege, prin prisma obiecțiilor expuse în prezentul aviz.

 Tatiana MALAI,
Șef adjunct Direcție generală